

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 118/2025-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **DRUDOP, stavebné a opravárenské družstvo**, Bajkalská cesta 31, Bratislava, IČO 00 168 017, zastúpeného FELŠÖCI & Partners, s.r.o., Bajkalská 31, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. B2-58C/86/2017-1454 z 13. septembra 2024 vo výroku I takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B2-58C/86/2017 z 13. septembra 2024 vo výroku I **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B2-58C/86/2017 z 13. septembra 2024 vo výroku I **zrušuje a vec vracia** Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** sťažovateľovi nahradiť trovy konania v sume **1 331,33 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. septembra 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) výrokom I uznesenia mestského súdu namietaným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie vo výroku I a priznať mu náhradu trov konania vo výške 856,76 eur. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 118/2025-13 z 27. februára 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Sťažovateľ sa ako žalobca na pôvodnom Okresnom súde Bratislava II domáhal proti žalovanému – COOP PRODUKT SLOVENSKO záujmové združenie výrobných a iných družstiev, Mliekarenská 10, Bratislava, IČO 00 168 637, žalobou doručenou súdu 18. septembra 2017 zaplattenia vyrovnacieho podielu po skončení členstva sťažovateľa u žalovaného z tam špecifikovaného majetku žalovaného k rozhodnému obdobiu 31. decembra 2013 v súlade so stanovami žalovaného.

3. Keďže sťažovateľ v čase podania žaloby nedisponoval dôkazmi (a žalovaný ich odmietol dobrovoľne predložiť), z ktorých by bolo možné uplatnený nárok presne peňažne vyčíslieť, sťažovateľ vyčíslil svoj nárok percentuálnym podielom (2,91 %) z presne označeného majetku a iba pre účely splnenia si povinnosti zaplatiť súdny poplatok predbežne peňažne ocenil sumou 20 000 eur. Zároveň však zdôraznil, že toto ním určené ocenenie nezodpovedá reálnej hodnote uplatneného nároku a túto bude z jeho strany možné presne peňažne vyčíslieť až po tom, čo za súčinnosti súdu budú zadovážované v tomto smere všetky východiskové podklady.

4. Sťažovateľ v priebehu konania podaním z 11. júna 2019 iba peňažne vyčíslľoval žalobou uplatnený nárok na sumu 112 999,66 eur po tom, čo sa to prvýkrát stalo v konaní možným. Sťažovateľ si teda týmto podaním neuplatňoval iný nárok ani nárok vo vyššom rozsahu, než bol uplatnený žalobou, a teda z obsahového hľadiska jeho podanie z 11. júna 2019 nebolo zmenou žaloby, ale peňažným vyčíslením žalobou uplatneného nároku.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 58C/86/2017-855 z 28. januára 2020 žalobe sťažovateľa v plnom rozsahu vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplattenie 112 999,66 eur s príslušenstvom.

6. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 7Co/87/2020 z 12. mája 2021 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi iba sumu 20 000 eur s príslušenstvom a vo zvyšnej časti (92 999,66 eur) žalobu zamietol. Rozhodol tak z dôvodu, že podanie sťažovateľa z 11. júna 2019 vyhodnotil ako zmenu žaloby s tým, že už označené peňažné vyčíslenie nároku sťažovateľa považoval za premlčané.

7. Na podklade dovolania sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 5Cdo/171/2021 z 29. marca 2023 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (dovolací súd nezrušil rozsudok súdu prvej inštancie), v ktorom konštatoval záväzný právny názor pre súdy nižších inštancií, podľa ktorého v prejednávanej veci podanie sťažovateľa z 11. júna 2019 nepovažoval za zmenu žaloby, ale sťažovateľ týmto podaním iba spresnil, že celkovú požadovanú sumu vyčíslľuje na sumu 112 999,66 eur.

8. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 7Co/72/2023 z 20. septembra 2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti uloženia povinnosti zaplatiť sťažovateľovi sumu 92 999,66 eur s príslušenstvom a priznal sťažovateľovi proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Po právoplatnom skončení veci mestský súd uznesením, ktoré vydal vyšší súdny úradník, č. k. B2-58C/86/2017-1432 z 23. januára 2024 rozhodol o výške trov konania sťažovateľa tak, že

zaviazal žalovaného na zaplatenie 26 559,77 eur pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 8 658,53 eur, zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 17 868,50 eur a z trov dôkazu vo výške 32,74 eur. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že základnú sadzbu tarifnej odmeny v prvoinštančnom konaní vypočítal z tarifnej hodnoty, t. j. v prejednávanej veci zo žalovanej sumy 20 000 eur, a to až do okamihu, keď súd uznesením č. k. 58C/86/2017-602 z 19. júna 2019 pripustil zmenu žaloby, čím základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby od podania žaloby do 19. júna 2019 ustálil na sumu 370,14 eur. Od 19. júna 2019 (v dôsledku zmeny petitu žaloby) už bola podľa súdu prvej inštancie predmetom konania suma 112 999,66 eur a od tohto momentu tak základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon predstavovala sumu 652,29 eur.

10. Proti uzneseniu, ktoré vydal vyšší súdny úradník, podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie (sudca) uznesením č. k. B2-58C/86/2017-1454 z 13. septembra 2024 tak, že túto vo výroku I zamietol (vo výroku II zamietol sťažnosť žalovaného, čo však nie je predmetom tejto ústavnej sťažnosti). Svoje rozhodnutie v prvom rade odôvodnil tak, že sťažnosť nebola podaná v lehote na podanie sťažnosti. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie bolo sťažovateľovi doručené 28. januára 2024, pričom posledným dňom na podanie sťažnosti bol 12. február 2024 a sťažnosť mal sťažovateľ podľa súdu podať až 20. februára 2024 do elektronickej schránky súdu.

11. Nad rámec tohto záveru o oneskorenom podaní sťažnosti súd uviedol, že sťažnosti by nevyhoveli ani v prípade, ak by bola podaná včas, pretože predmetom konania od podania žaloby do vydania uznesenia o pripustení zmeny žaloby č. k. 58C/86/2017-602 z 19. júna 2019 bola suma 20 000 eur. Sťažovateľ žalobný návrh formuloval jasne a zrozumiteľne (neobsahoval vady), pričom na uvedenom podľa súdu nič nemení ani fakt, že od počiatku mal sťažovateľ v úmysle po zadovážení chýbajúcich podkladov (účtovných závierok) žalovanú sumu spresniť. Podaním doručeným súdu 11. júna 2019 sťažovateľ svoje uplatnené právo rozšíril zo sumy 20 000 eur na sumu 112 999,66 eur. Táto suma tak podľa súdu prvej inštancie mohla byť predmetom konania až od okamihu, keď o rozšírení žaloby rozhodol súd, t. j. od vydania uznesenia č. k. 58C/86/2017-602 z 19. júna 2019. Vyšší súdny úradník tak podľa súdu prvej inštancie postupoval správne a v ničom nepochybil, keď vo vzťahu k napadnutým úkonom právnej služby vychádzal pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny zo sumy 20 000 eur.

12. Sťažovateľ podáva ústavnú sťažnosť proti výroku I uznesenia súdu prvej inštancie č. k. B2-58C/86/2017-1454 z 13. septembra 2024, ktorým tento zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. B2-58C/86/2017-1432 z 23. januára 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

13. Podstatou argumentácie sťažovateľa je skutočnosť, že podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné.

14. Sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré vydal vyšší súdny úradník, o výške trov konania riadne a včas, a to emailovým podaním doručeným súdu prvej inštancie na správnu a funkčnú emailovú adresu jeho podateľne „podatelnamsba4@justice.sk“ v posledný deň lehoty na podanie sťažnosti 12. februára 2024, ktoré sa sťažovateľovi nevrátilo zo súdu ako nedoručené. Z napadnutého uznesenia (ktorým bola sťažnosť zamietnutá) nevyplýva,

že by súd prvej inštancie mal o predmetnom emailovom podaní vedomosť, keďže to v ňom nie je spomínané, z čoho je evidentné, že ho nebral do úvahy.

15. Sťažovateľ svoje emailové podanie z 12. februára 2024 následne doručil súdu prostredníctvom elektronickej dátovej schránky 20. februára 2024, a teda v lehote 10 dní v súlade s § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Z uvedeného je podľa sťažovateľa zrejmé, že sťažnosť proti tomuto uzneseniu bola sťažovateľom podaná riadne a včas.

16. Podľa sťažovateľa súd prvej inštancie konal v rozpore s kasačnou záväznosťou rozhodnutia súdu vyššej inštancie. Súd prvej inštancie v napadnutom uznesení konštatoval, že predmetom konania od podania žaloby do vydania uznesenia o pripustení zmeny žaloby z 19. júna 2019 bola len suma 20 000 eur. Súd prvej inštancie pri určení výšky odmeny za 1 úkon právnej služby advokáta vychádzal z hodnoty sporu vo výške 20 000 eur za úkony vykonané od podania žaloby do podania z 11. júna 2019 a od podania z 11. júna 2019 do skončenia sporu z hodnoty predmetu konania vo výške 112 999,66 eur. Podľa sťažovateľa je zrejmé, že súd prvej inštancie považoval podanie z 11. júna 2019 za zmenu žaloby (navýšenie pôvodne uplatneného nároku), hoci najvyšší súd ako súd dovolací v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo 171/2021 z 29. marca 2023 vyslovil záväzný právny názor v danej veci, že uvedené podanie sťažovateľa z 11. júna 2019 zmenou žaloby nebolo a sťažovateľ ním iba peňažne vyčíslňoval žalobou pôvodne uplatnený nárok. Práve z rovnakého dôvodu najvyšší súd zrušil aj pôvodný rozsudok odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie sa dopustil rovnakého pochybenia ako odvolací súd v pôvodnom zrušenom rozsudku sp. zn. 7Co/87/2020 z 12. mája 2021, hoci táto skutočnosť musela byť súdu prvej inštancie z obsahu spisu známa a sťažovateľ na ňu súd písomne upozornil aj v podanej sťažnosti proti uzneseniu č. k. B2-58C/86/2017-1432 z 23. januára 2024.

17. Táto otázka bola práve predmetom rozhodovania dovolacieho súdu, a teda ním bola vyriešená s právnou záväznosťou pre nižšie súdy. Kasačná viazanosť týmto rozhodnutím viazala súd prvej inštancie i pri rozhodovaní o trovách konania. Ak súd prvej inštancie potom toto záväzné právne posúdenie dovolacieho súdu pri rozhodovaní o trovách odignoroval, resp. konal v priamom rozpore s ním, porušil označené práva sťažovateľa.

18. Napriek tomu, že pri rozhodovaní súdu prvej inštancie išlo o druhotnú otázku (prvou bolo zamietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej), sťažovateľ žiada, aby k nej ústavný súd zaujal stanovisko, keďže toto zjavne nesprávne právne posúdenie hodlá súd prvej inštancie aplikovať po prípadnom zrušení veci ústavným súdom z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia včasnosti podanej sťažnosti proti výške priznaných trov.

19. Skutočnosť, že sťažovateľ podaním z 11. júna 2019 nenechal žalobný petit zo sumy 20 000 eur na sumu 112 999,66 eur, ale ním len peňažne vyčíslňoval pôvodne (percentuálne) žalobou uplatnený nárok, teda od počiatku sa domáhal rovnakého plnenia, a to zaplatenia sumy 112 999,66 eur, bola teda dôvodom, prečo dovolací súd zrušil pôvodný rozsudok odvolacieho súdu (ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že žaloba bola nad sumu 20 000 eur pre údajné premlčanie zamietnutá) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a tento následne rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v priznanej sume nad 20 000 eur.

20. Tieto závery sa mali potom premietnuť aj do rozhodovania súdu prvej inštancie o výške trov konania, keďže práve hodnota predmetu sporu bola základom pre výpočet trov konania.

21. Neobstojí preto záver súdu prvej inštancie z uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, ako ani z napadnutého uznesenia, že sťažovateľovi za prvých 7 úkonov právnej pomoci patrí odmena len vo výške 370,14 eur za 1 úkon (zo sumy 20 000 eur), ale mu za každý z týchto úkonov patrí rovnako (ako pri zvyšných úkonoch) odmena vo výške 652,29 eur za 1 úkon (zo sumy 112 999,66 eur). Súd prvej inštancie mal teda sťažovateľovi priznať náhradu trov právneho zastúpenia vo vyššej sume, ako priznal, t. j. uznesenie súdu prvej inštancie vydané vyšším súdnym úradníkom a s tým spojené napadnuté uznesenie sú nesprávne v nepriznanej časti nad rámec sumy trov právneho zastúpenia vo výške 8 658,53 eur.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

22. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval podpredseda mestského súdu, ktorý v podaní sp. zn. 1SprV/157/2025 zo 17. marca 2025 poukázal na vyjadrenie zákonného sudcu JUDr. Jakuba Oberta, v ktorom sa uvádza, že je pravdou, že právny zástupca sťažovateľa svoju sťažnosť doručil súdu aj 12. februára 2024 elektronicky bez autorizácie podľa osobitného predpisu (e-mailové podanie č. l. 1442), ktorú v súlade s § 125 ods. 2 CSP v zákonnej desaťdňovej lehote doplnil 20. februára 2024 podaním urobeným v elektronickej podobe autorizovaným podľa osobitného predpisu (č. l. 1445). Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu č. k. B2-58C/86/2017-1432 z 23. januára 2024 o výške náhrady trov konania tak bola podaná včas. E-mailové podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 12. februára 2024 nebolo pri rozhodovaní o sťažnosti žalobcu zohľadnené.

23. Napadnutým uznesením č. k. B2-58C/86/2017-1454 z 13. septembra 2024 nebola sťažnosť sťažovateľa odmietnutá bez jej obsahového posúdenia, ale súd sťažnosť sťažovateľa (a ňou napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka) preskúmal aj materiálne a následne sťažnosť zamietol ako nedôvodnú, keďže až do podania žalobcu z 11. júna 2019 musel súd vychádzať z tarifnej hodnoty vo výške 20 000 eur, pretože v tom čase bola tarifná hodnota určená v uvedenej výške samotným žalobcom.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

24. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagovala zúčastnená osoba, ktorá v podaní z 12. marca 2025 uviedla, že sťažovateľ v konaní postupoval špekulatívne, keď pri podaní žaloby uplatnil nárok spolu vo výške 20 000 eur (nepochybne aj s ohľadom na výšku súdneho poplatku, ktorý bol počítaný zo sumy 20 000 eur), pričom si vyhradil právo istinu rozšíriť v nadväznosti na vykonané dokazovanie.

25. Štatutárny zástupca sťažovateľa pôsobil ako člen predstavenstva žalovaného (išlo o tú istú fyzickú osobu, ktorá podávala v mene sťažovateľa aj žalobu) a taktiež sťažovateľ v období pred podaním žaloby nepožiadala žalovaného o súčinnosť v tejto veci (bez dôkazov vytvoril nepravdivý obraz o dôkaznej núde), neobrátil sa ani na kontrolnú komisiu, ktorá je kontrolným orgánom žalovaného. V konaní sťažovateľa spočívajúcim v uplatnení nároku a súčasnom vyhradení si práva rozšíriť žalobu vidí žalovaný snahu sťažovateľa o obchádzanie zákona, *in concreto* ustanovení

o premlčaní. Ide o zodpovednosť žalobcu správnym spôsobom už na začiatku konania ustáliť žalobný návrh a výšku požadovanej sumy.

26. Sťažovateľ v konaní pred súdmi nepreukázal, že by mu v dobe pred podaním žaloby ani v dobe podania žaloby žalovaný odmietol dobrovoľne predložiť dôkazy, z ktorých by mohol nárok presne číselne vyčíslieť, žiaden takýto dôkaz nie je súčasťou súdneho spisu, tvrdenia sťažovateľa sú podľa žalovaného účelové.

27. Zo spisového materiálu je zrejmé, že žaloba vo veci samej bola podaná 18. decembra 2017 zo strany sťažovateľa, pričom výška istiny v danom čase predstavovala sumu 20 000 eur. Túto sumu považuje žalovaný za východiskovú pri stanovovaní tarifnej hodnoty za jeden úkon právnej služby, a to až do doby, keď petit nebol navýšený (návrh na zmenu žaloby bol pripustený uznesením č. k. 58C/86/2017-602 z 19. júna 2019).

III.3. Replika sťažovateľa:

28. Sťažovateľ sa na výzvu ústavného súdu vyjadril k stanovisku podpredsedu mestského súdu a stanovisku žalovaného podaním z 23. marca 2025 tak, že s predmetnými vyjadreniami mestského súdu ani žalovaného nesúhlasí.

29. Podľa sťažovateľa už len samotná skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávne odmietol sťažnosť sťažovateľa v postavení žalobcu proti uzneseniu o výške trov konania z dôvodu, že táto nebola včas podaná, je sama osebe dôvodom na vyhoviecie ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

30. Sťažovateľ ako žalobca sa od počiatku domáhal zaplatenia sumy 112 999,66 eur, ibaže s tým, že túto bolo objektívne možné peňažne vyčíslieť až v priebehu konania (po zadovážení dôkazov súdom), čo sťažovateľ urobil podaním z 11. júna 2019. Z uvedeného je zrejmé, že od počiatku poskytovania právnych služieb v tejto veci bola hodnota sporu nemenná. Skutočnosť, že v danej veci sťažovateľ podaním z 11. júna 2019 svoj nárok nemenil, t. j. nerozširoval pôvodne žalobou uplatňovaný nárok, ale ho len peňažne vyčíslňoval, bola judikovaná aj rozhodnutím dovolacieho najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo 171/2021 z 29. marca 2023.

31. Súd prvej inštancie vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti potom na jednej strane nespochybňuje fakt, že sťažovateľ podaním z 11. júna 2019 žalobný petit nemenil, no na druhej strane argumentuje, že si sťažovateľ podanou žalobou uplatnil len sumu 20 000 eur s príslušenstvom, ktorú podaním z 11. júna 2019 rozšíril na sumu 112 999,66 eur s príslušenstvom. Teda argumentuje, ako keby k rozšíreniu žaloby došlo (hoci ako už bolo uvedené, opačný názor bol judikovaný rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo 171/2021). Je potom nelogické zo strany súdu prvej inštancie na jednej strane tvrdiť, resp. pripúšťať, že k zmene žaloby nikdy nedošlo, a na druhej strane poukazovať na rozdielnosť uplatňovaných súm v žalobe a v podaní sťažovateľa z 11. júna 2019.

32. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že sťažovateľovi nebránil v uplatňovaní jeho nárokov neposkytnutím listinných dôkazov potrebných pre vyčíslenie žalovaného nároku, toto nie je pravdivé a tomuto odporuje jeho vlastné konanie.

33. Žalovaný neoznamoval vystupujúcim členom (vrátane sťažovateľa) riadne výšku ich majetkových podielov po skončení členstva, resp. oznamoval ju len stručne (jednou vetou) bez toho, aby členom riadne uviedol, z akého majetku ich vysporiadal, resp. s ohľadom na aký majetok

žalovaného túto číselnú hodnotu majetkových podielov vypočítal. Počas trvania členstva si to pritom členovia nemali dôvod zisťovať. A po zániku ich členstva (keď im nárok už vznikol) im už žalovaný žiadne dokumenty nesprístupnil ani nemohol sprístupniť, práve odvolávajúc sa na to, že im členstvo skončilo, a preto požiadavku o poskytnutie podkladov už považoval žalovaný za bezpredmetnú.

34. Sťažovateľ (a iné bývalé členské družstvá žalovaného) si tak musel sám zisťovať majetok žalovaného a tento nechať oceňovať, resp. ohodnocovať, aby mohol svoje nároky riadne peňažne vyčíslieť; podstatné je aj to, že niektorý majetok žalovaný ani nevedol vo svojej účtovnej evidencii.

35. Dokumenty, resp. akékoľvek účtovné a iné podklady (potrebné v tomto prípade pre výpočet podielu na majetku žalovaného) neboli nikdy žiadnym spôsobom ani verejne dostupné.

36. V konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 51C/2602/2015 musel súd žalovanému samostatne uložiť, aby sprístupnil svoje nehnuteľnosti na obhliadku znalcovi.

37. V inom konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 11C/89/2017 žalovaný odmietal predložiť dokumenty týkajúce sa jeho majetkových podielov v COOPUNII Praha a Družstevnej únii SR.

38. Súd takisto musel viackrát žiadať účtovné závierky COOPUNIE Praha a Družstevnej únie SR (predkladané dokumenty boli viackrát pozmeňované a prispôbované podľa potreby žalovaného).

39. Práve aj tieto skutočnosti a počínanie žalovaného viedlo sťažovateľa (i iných žalobcov ako bývalých členských družstiev) k tomu, že bol pri podávaní žaloby vystavený dôkaznej núdzi, keď si nemal ako zadovážiť dôkazy, z ktorých by bolo možné presnú výšku jeho majetkových podielov vypočítať.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

40. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podania mestského súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

41. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia označených základných práv napadnutým uznesením mestského súdu tým, že sťažnosť proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré vydal vyšší súdny úradník, bola mestským súdom zamietnutá z dôvodu oneskoreného podania aj napriek tomu, že bola podaná včas, a výška trov právneho zastúpenia za úkony vykonané do 11. júna 2019 vychádzala podľa názoru sťažovateľa z nesprávnej tarifnej hodnoty.

42. Vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

43. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením mestského súdu, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľom v ústavnej sťažnosti. Zároveň posúdil zlučiteľnosť obsahu napadnutého uznesenia s limitmi vyjadrenými v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. Inými slovami, posudzoval ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

44. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa uvádza, že mestský súd dospel k záveru, že táto nebola podaná v lehote na podanie sťažnosti. Uznesenie o trovách konania bolo sťažovateľovi doručené 28. januára 2024. Posledný deň na podanie sťažnosti pripadol na 12. február 2024. Sťažnosť sťažovateľa je síce datovaná 11. februára 2024 (t. j. v lehote na podanie sťažnosti), avšak podaná (odoslaná) do elektronickej schránky súdu bola až 20. februára 2024 (pozri potvrdenie o odoslaní podania založené v spise na č. l. 1447). Keďže sťažovateľ podal sťažnosť po lehote na podanie sťažnosti, súd sťažnosť ako oneskorenú zamietol (bod 17 odôvodnenia).

45. Ústavný súd konštatuje, že aj mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu mestského súdu č. k. B2-58C/86/2017-1432 z 23. januára 2024 o výške náhrady trov konania bola podaná včas, keďže mestský súd pochybil a e-mailové podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 12. februára 2024 nebolo pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa zohľadnené.

46. S ohľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že mestský súd posúdil otázku včasnosti podania sťažnosti proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, ústavne neudržateľným spôsobom, čím porušil označené práva sťažovateľa.

47. Vzhľadom na to, že mestský súd rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa ako oneskorene podanej aj napriek tomu, že bola podaná včas, ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením mestského súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľa vyjadrených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie na ďalšie konanie a rozhodnutie

48. Keďže ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľa aj vrátiť vec v zmysle § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde mestskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

49. Po zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci na ďalšie konanie bude mestský súd povinný opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu súdu prvej inštancie, pričom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

50. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 1, ako aj ďalších súvisiacich ustanovení ústavy, možno konštatovať, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov

ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané. Vzhľadom na to, že mestský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa v postavení žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, ako oneskorene podanú aj napriek tomu, že bola podaná včas (čo vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti mestský súd aj sám uviedol), ústavný súd sa nezaoberal ďalšou argumentáciou sťažovateľa ani zúčastnenej osoby (napr. či sťažovateľ bol pri vyčíslovaní výšky svojho majetkového podielu v stave dôkaznej núdze z dôvodu na strane žalovaného, či mestský súd vychádzal pri výpočte trov právneho zastúpenia do 11. júna 2019 z tarifnej hodnoty v správnej výške), keďže úlohou ústavného súdu nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou mestského súdu zaoberať sa týmito argumentmi.

51. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd ako súd dovolací uznesením sp. zn. 5Cdo/171/2021 z 29. marca 2023 (bod 13 odôvodnenia) konštatoval, že zo strany odvolacieho súdu (rovnako ako aj zo strany súdu prvej inštancie, pozn.) došlo zjavne k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces tým, že v rozpore so zmyslom zákonnej úpravy obsahu žalobného návrhu posúdil jeho podanie z 11. júna 2019 ako zmenu žaloby, hoci pre takýto postup neboli splnené zákonné podmienky. Najvyšší súd ďalej uviedol, že sťažovateľ v postavení žalobcu si neuplatnil iné právo, než to, ktoré označil v žalobe, podstatne nezmenil ani nedoplnil rozhodujúce skutočnosti tvrdené v žalobe a žiadal vyplatiť percentuálny podiel na majetku žalovaného, ktorý podaním z 11. septembra 2019 vyčíslil v peňažnom vyjadrení. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje v súlade s § 455 CSP, že ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu. Teda mestský súd je pri rozhodovaní o výške trov konania viazaný už uvedeným právnym názorom najvyššieho súdu.

VI.

Trovy konania

52. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 331,33 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

53. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v sume 343,25 eur a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2025 (replika sťažovateľa) v sume 371 eur a režijný paušál 2-krát v sume 13,73 eur (rok 2024) a raz v sume 14,84 eur (rok 2025). K tomu bola pripočítaná daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vo výške 20 % za úkony vykonané v roku 2024, čo predstavuje sumu 142,79 eur, a vo výške 23 % za úkon vykonaný v roku 2025, čo predstavuje sumu 88,74 eur, keďže právny zástupca sťažovateľa je vedený v zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH.

54. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 7. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu